

Nr 53.

Av herr **Lindström**, om ökning av antalet ordinarie vaktkonstaplar inom fångvården.

I statsverksproposition till 1938 års riksdag uttalade chefen för kungl. justitiedepartementet, med anledning av ett av fångvårdsstyrelsen den 14 september 1937 avgivet förslag om bland annat nytillsättande av ett antal ordinarie vaktkonstaplar vid fångvårdsstaten, att det innan någon tids erfarenhet vunnits rörande den av den genomförda arbetstidsbegränsningen förorsakade ökningen av personal och omläggning av arbetsförhållandena synes lämpligen böra anstå med inrättande av nya tjänster. Avsikten är att anbefalla fångvårdsstyrelsen, att med ledning av vunnen erfarenhet och under beaktande i övrigt av de faktorer, som måste inverka vid bedömandet av anstaltens personalbehov, verkställa undersökning beträffande den lämpliga fördelningen av den erforderliga personalen å ordinarie och icke ordinarie stat samt i sammanhang med avgivande av anslagsäskande, avseende budgetåret 1939/1940, framlägga plan för successivt inrättande av erforderligt antal nya ordinarie tjänster. Från departementschefens sida föreslogs på grund därav ej någon utökning av antalet ordinarie vaktkonstaplar, och riksdagen beslutade i enlighet därmed, att de 25 extra ordinarie vaktkonstaplar, som tillsatts för arbetstidsreglering vid fångvården, jämväl under budgetåret 1938/1939 skulle avlönas å icke ordinarie stat.

Enligt omförmälan i statsverksproposition till innevarande riksdag har fångvårdsstyrelsen den 10 september 1938 under åberopande av verkställd anbefalld utredning framhållit, att skäl kunde anföras för att omnämnda 25 vaktkonstapelstjänster gjordes till ordinarie befattningshavare, men har styrelsen med hänsyn till det förefintliga jämförelsevis låga fångantalet samt den pågående utredningen angående koncentration av fångvårdsväsendet inskränkt sig till att föreslå att endast 15 av dessa tjänster under budgetåret 1939/1940 upptagas som ordinarie befattningshavare.

Fångvårdsstyrelsen har såsom motiv för sitt förslag framhållit, att den tid en befattningshavare i vaktkonstapelsgrad före befordran till ordinarie tjänst får tjänstgöra i icke-ordinarie anställning — såsom tillfällig, extra och extra ordinarie tjänsteman — under senare år varit avsevärd och att utvecklingen i detta avseende gått i en för personalen ogynnsam riktning. Fångvårdsstyrelsen anger denna väntetid för dem som konstituerats till ordinarie befattningshavare år 1932 till 5 år 11 månader och under år 1937 till 8 år 3 månader.

Statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd ha icke haft något att erinra mot fångvårdsstyrelsens förslag. I statsverkspropositionen föreslås emellertid att meromnämnda 25 vaktkonstapelstjänster allt fortfarande bibehållas i icke ordinarie anställning tills en klarare överblick över fångvårdens framtida personalbehov vunnits.

Det torde vara obestriddigt att antalet icke ordinarie vaktkonstapelstjänster inom fångvården är allt för stort i förhållande till antalet ordinarie tjänster. Av de vid fångvården under innevarande budgetår tjänstgörande 498 vaktkonstaplarna äro ej mindre än 96 anställda som icke ordinarie. Det är tydligt att detta förhållande, som torde sakna motsvarighet inom de statliga verken i allmänhet, innebär att ifrågavarande befattningshavare försättas å en lägre lönestandard än som vid stadfästandet av gällande avlöningsreglemente och därvid fogad tjänsteförteckning varit avsett.

Ovan omtalade väntetid för vaktkonstaplarna vid fångvården i avvaktan på befordran till ordinarie tjänsteinnehavare är i realiteten avsevärt längre än som framgår av fångvårdsstyrelsens uttalande. I detsamma tages nämligen endast hänsyn till den sammanlagda tjänstgöringstiden. Om man däremot räknar jämväl den tid en dylik befattningshavare såsom s. k. reservist och extra tjänsteman ofrivilligt fått gå utan sysselsättning, blir väntetiden för dem, som innevarande år stå i tur att befordras till ordinarie vaktkonstaplar, över 10 år. Och då denna personal dessutom under de första anställningsårens ofta återkommande arbetslöshetsperioder endast under stora umbäranden kan draga sig fram, är det förenat med stora uppoffringar att antaga tjänst som vaktkonstapel. Dessa förhållanden äro i hög grad ägnade att försvåra rekryteringen av lämplig personal för denna maktpåliggande tjänst.

Ifrågavarande svårigheter ha länge uppmärksammats och varit föremål för överläggning inom personalens fackliga organisation, Sveriges Fångvårdsmannaförbund, och vid dess kongress år 1938 beslöts att hos statsmakterna göra framställning om upptagande av hälften av nuvarande antal extra ordinarie vaktkonstaplar i fångvården å ordinarie stat. Förbundet har dock i avvaktan på resultatet av fångvårdsstyrelsens ovanberörda framställning och med hänsyn till den pågående utredningen angående fångvårdsväsendets organisation ännu icke velat framföra detta önskemål i hela dess utsträckning. Den omständigheten att fångvårdsstyrelsens förslag icke förordats i statsverkspropositionen har emellertid hos personalen framkallat stor besvikelse.

De flertal allsidiga utredningar, som under senaste tiden verkställts angående fångvårdens framtida ordnande, torde ha utvisat att någon väsentlig personalindragning inom fångvården icke inom den närmaste tiden kan ifrågakomma, även om en viss koncentration av verksamheten skulle kunna åvägbringas. Fångvårdsarbetet har nämligen med hänsyn till den under senare tid allt mera förekommande lagpåbudna specialiseringen av fångklientelet och på grund av övriga i human riktning vidtagna reformer av straffverkställigheten blivit mer krävande än tidigare, då internbehandlingen försiggick efter schablonmässiga själlösa metoder. Och i vart fall är den nuvarande skillnaden mellan antalet ordinarie och icke ordinarie personal i vaktkonstapelställning så stor, att en personalreducering av den omfattning, att antalet dylika tjänster skulle kunna tänkas underskrida de ordinarie tjänsternas antal, även om detta utökas med 15, är helt uteslutet.

På grund härav föreslås,

att riksdagen måtte besluta att antalet ordinarie vaktkonstaplar i fångvården ökas från det i statsverkspropositionen föreslagna antalet 402 till 417 och att i anledning därav anslaget till icke ordinarie personal minskas med ett belopp motsvarande kostnaden för 15 icke ordinarie befattningshavare i samma lönegrad.

Stockholm den 20 januari 1939.

Rickard Lindström.
